

žalobkyně v československé měně, jelikož žalovaná má své sídlo v tuzemsku. Výše náhrady za poškození sporného zboží byla dle § 88 žel. dopr. ř. právem ustanovena dle obecné hodnoty obchodní, již mělo víno v místě odeslání v době, kdy bylo přijato ku přepravě t. j. dne 24. dubna 1919 ve Vídeňském Novém Městě. Na základě posudku znalce, který cen vína v československé měně neznal a je proto udal v rakouské měně, přepočítal první soudce dotyčnou částku na čsl. koruny a to dle kursu ze dne 24. dubna 1919, neboť jedině tento kurs jest směrodatným pro výši škody dle § 88 žel. dopr. ř. Měna, ve které má žalovaná žalobci nahraditi škodu, byla již původně československou a způsob výpočtu žalobního nároku nemá žádného významu pro jeho měnu. Vším právem tedy nižší soudy přihlížely ke kursu ze dne 24. dubna 1919 a ne ke kursu ze dne 24. září 1920, určenému libovůlí žalované. Že tato v den ten byla v prodlení, sama nepopírá, pročež ustanovením čl. 336 obch. zák., předpokládajícího včasné placení, nelze ospravedlniti kurs ze dne 24. září 1920. Patent ze dne 2. června 1848, čís. 1157 sb. z. s. nepřichází v úvahu, jelikož předpokládá jiný skutkový děj.

Čís. 1141.

Ustanovení § 62, odstavec pátý, zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. o dávce z majetku netýká se splatnosti pohledávky na nedoplatek tržové ceny ani věřitelova práva vymáhati tuto pohledávku.

(Rozh. ze dne 19. července 1921, Rv I 412/21.)

Žalobce prodal žalovanému dům. Kupní cenu zaplatil žalovaný z části hotově, z části měl ji zaplatiti dne 30. března 1920, nedoplatku však nezapravil namítaje, že k tomu není povinen, pokud žalobce neprokáže, že dávku v majetku zapravil nebo jinak zajistil. Žalobě o zaplacení nedoplatku vyhověl procesní soud první stolice s tím, že uznal povinnost žalovaného proti tomu, prokáže-li žalobce, že dávku z majetku zaplatil nebo ji jinak pojistil. Důvody: Dle § 62 zákona ze dne 8. dubna 1920 čís. 309 sb. z. a n. není ovšem žalovaný povinen nedoplatek kupní ceny zaplatiti, pokud žalobce neprokáže, že dávku z majetku zapravil nebo jinak zajistil. Avšak tím není řečeno, že by nárok žalobců vůbec po právu nepozůstával a nebyl splatným. Zákonem tím má býti jen veřejná dávka zajištěna. Tomu bylo také vyhověno tím, že do výroku rozsudku pojata bylo ustanovení, že žalovaný jest povinen zaplatiti nedoplatek kupní ceny jen tehdy, když žalobce prokáže, že zaplatil dávku z majetku nebo ji jinak pojistil. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: V otázce splatnosti pokud se týče vzájemné povinnosti žalobcovy, prokázati, že zaplatil nebo zajistil dávku z majetku, lze poukázati na správné důvody prvního soudu, jichž odvolatel nevyvrátil. Toto zákonné opatření sloužící jen k zajištění dávky z majetku, nemohlo míti účinku na smluvní podmínky o splatnosti ceny tržové a nemůže býti důvodem pro zamítnutí žaloby, poněvadž tímto předpisem rázu veřejnoprávního mohou jen stanoveny býti podmínky, za jakých má se státi výplata, nikoli však lhůta splatnosti, tím méně podmínka splatnosti vůbec. Otázky, které odvolatel klade, musil by si klásti i tehdy, kdyby nebylo rozsudkem vysloveno, že

jest povinen platiti, poněvadž by stejně musil pro svou ochranu zkoumati správnost průkazu a stejně byl povinen ihned platiti. O tom, jak provésti jest exekuci, obsahuje předpisy řád exekuční (§§ 8, 25 a 42 čís. 4 ex. ř.). Omezení, soudem vyslovené, není překročením návrhu strany, jednak proto, že jej omezuje, jednak proto, že netýká se nároku sama, nýbrž lhuty platební, kterouž soud může dle § 409 c. ř. s. určit dle okolností a zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání

Důvody:

Žalovaný uplatňuje pouze dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. a to jen vzhledem na právní posouzení věci soudem odvolacím s hlediska § 62 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. Dovolání nelze přiznati úspěch, neboť výklad uvedeného § 62, obsažený v rozsudcích nižších soudů, jest správný. Ustanovení tohoto § 62 netýká se splatnosti pohledávky z nedoplatku tržové ceny, ani věřitelova práva, vymáhati tuto pohledávku žalobou. Tvzení dovolatelovo, že tento § 62 obsahuje zákaz plnění, jest nesprávné. Dle pátého odstavce § 62 věřitel nemůže žádati plnění a dlužník není povinen plniti, pokud není prokázáno, že dávka bývalého majitele jest zapravena nebo jinak zajištěna. Žalovaný tedy povinen jest, zaplatiti žalobci zažalovanou pohledávku, když tento prokáže, že dávku zaplatil nebo jinak pojistil. Žalovaný byl rozsudkem prvního soudu, potvrzeným v druhé stolici soudní, odsouzen pouze s tímto omezením; nemá tedy příčiny, prohlašovati rozsudek soudu odvolacího nesprávným. Účelem předpisu § 62 jest jen, zajistiti dávku veřejnoprávní, nikoliv omeziti splatnost a zažalovatelnost pohledávky dřívějšího majitele nemovitosti z nedoplatku tržové ceny. Ustanovením pátého odstavce § 62 jest dlužník chráněn před škodou, která by mu mohla vzejíti, kdyby tržovou cenu za koupenou nemovitost zaplatil dřívějšímu jejímu vlastníkov, aniž tento zapravil nebo jinak zajistil dávku z majetku a přírustku, neboť podle prvního odstavce § 62 tato dávka požívá v mezích tam uvedených přednostního zákonného práva zástavního na nemovitosti. Když totiž věřitel prokáže zapravení nebo jiné zajištění dávky, jest ono zákonné zástavní právo bezpředmětno a dlužníkovi nemůže z něho vzejíti žádná ujma. To plyne zřejmě i z poslední věty § 62, dle které dlužník, platí-li bez průkazu o zapravení nebo jiném zajištění dávky, ručí za dávku bývalého majitele do výše vyplacené pohledávky, neboť z této věty následuje argumentum a contrario, že dlužník prost jest ručení tohoto, jestliže zapravení nebo jiné zajištění dávky prokázáno bylo. Zdali výmazná kvitance, kterou žalovaný obdrží od žalobce, bude způsobilá, by žalovaný mohl podle ní opatřiti sobě výmaz práva zástavního za pohledávku nedoplatku tržové ceny v pozemkové knize ve smyslu § 1368 obč. zák., o tom není vzhledem k hořejší úvaze třeba zde jednati. Práva, složití zažalovanou pohledávku k soudu dle § 1425 obč. zák., žalovaný neužil, žalobce pak nedomáhá se složení pohledávky této k soudu: ani o otázce složení k soudu není tedy v tomto sporu zapotřebí jednati. Že rozsudek prvního soudu, potvrzený soudem odvolacím, není v odporu s ustanovením § 405 c. ř. s., dle něhož soud není oprávněn, přiřknouti sporné straně něco, co nebylo navrženo,

soud odvolací již správně odůvodnil ve svém rozsudku, aniž dotyčné odůvodnění bylo vyvráceno vývody spisu dovolacího.

Čís. 1142.

I v tom případě, kde uplatňován proti rodičům nemanželského dítěte nárok dle § 1042 obč. zák., jest nemanželský otec hlavním dlužníkem a nemá sudiště matčino té moci, by založilo příslušnost dle § 93 j. n.

(Rozh. ze dne 26. července 1921, R II 304/21.)

Žalobkyně nesla náklad na výživu a výchovu nemanželského dítěte a domáhala se jeho náhrady (§ 1042 obč. zák.) na rodičích dítěte žalobu u okresního soudu v Prostějově, bydlící to žalované nemanželské matky. Bydlištěm spolužalovaného nemanželského otce byla Vídeň. Žalovaný otec vznesl námitku místní nepřislušnosti, již soud první stolice vyhověl a žalobu ohledně něho odmítl. **Důvody:** Náklady na výživu a výchovu nemanželského dítěte dle § 166 obč. zák. hradí, nemá-li dítě svého jmění, jeho rodiče, avšak hradit je patří v první řadě po zákonu nemanželskému otci, bez ohledu k příznivějším snad majetkovým poměrům matčiny. Teprve, není-li nemanželský otec s to, aby této své povinnosti mohl dostáti, nastupuje v druhé řadě matka v tento závazek k plnění těchto nákladů a za ní pak její rodiče; tito mohou však vedle § 1042 obč. zák. žádati opět na otci náhradu jimi plněných nákladů, neboť plnili náklady, jež dle zákona on měl nésti. Nevzniká tedy po zákonu pro otce a matku k plnění výživného závazek solidární dle § 891 obč. zák., neboť dítě nemá svobodné volby držeti se toho či onoho zavázaného, ježto zákon určil tu pořadí zavázaného a poukazuje dítě na otce jako hlavního dlužníka. Vedle § 93 j. n. může na spolčníky v rozepři, jichž závazek vznikl, jako v téže žalobě, z téhož právního důvodu, býti podána žaloba, jsou-li žalováni hlavní i vedlejší dlužníci, u obecného sudiště hlavního dlužníka, nikoliv však u obecného sudiště dlužníka vedlejšího. Žalobkyně proti těmto předpisům podala však žalobu u obecného sudiště vedlejší dlužnice (matky) současně proti hlavnímu dlužníku (otci), jehož obecné sudiště je ve Vídni, a bylo tudíž žalobu ohledně otce pro místní nepřislušnost odmítnouti, ježto není pro něho u dovolávaného soudu podmínek pro sudiště společenství ve sporu. **R e k u r s n í s o u d** námitku místní nepřislušnosti zamítl. **Důvody:** Dle žalobního spisu přísluší žalobkyni zažalovaný nárok za opatrování nemanželského dítěte žalovaných po jistou dobu a to jak proti prvžalované matce a objednavatelce ze smlouvy (převzetí dítěte do opatrování proti odměně § 1151 obč. zák.), tak i proti druhému žalovanému ze zákona (náklad, jež měl tento dle zákona učiniti § 1042 obč. zák.). Tyto právní důvody nejsou, jak napadené usnesení za to má, v poměru subsidiárním, tak že by především nemanželský otec (druhý žalovaný § 1042 obč. zák.) jako hlavní dlužník musel býti žalován. Neboť žalobkyně může (úplně nezávisle od tohoto zákonného závazku nemanželského otce § 1042 obč. zák.) i nejdříve žalovati objednavatelku (nemanželskou matku) a i oba vedle sebe jak objednavatelku tak i onu osobu, jež dle zákona (§ 1042 obč. zák.) za totéž plnění je zavázána (Ehrenzweig system II, 1. šesté vydání strana 661, poznámka čís. 49), pokud jen zákonný závazek